



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 188/2025
12.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Урош Љ. Ћетенковић, адвокат из ..., против туженог „ФЦА Србија“ д.о. Крагујевац, чији су пуномоћници Милан Лазић, Ивана Дисовић и Александар Петровић, адвокати из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1438/24 од 22.08.2024. године, у седници одржаној 12.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1438/24 од 22.08.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 1071/22 од 15.03.2024. године, ставом 1. изреке, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд поништи, као незаконито, решење туженог од 26.07.2022. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду ... од 22.10.2012. године, са припадајућим анексима и да туженог обавезе да тужиоца позове на рад и распореди га на одговарајуће послове сходно стручној спреми и способностима тужиоца. Ставом 2. изреке, обавезан је тужилац да туженом наканди трошкове парничне од 345.900,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Крагујевцу је, пресудом Гж 1438/24 од 22.08.2024. године, одбио, као неосновану, жалбу тужиоца и потврдио пресуду Основног суда у Крагујевцу П1 1071/22 од 15.03.2024. године.

Тужени је доставио одговор на ревизију тужиоца захтевајући накнаду трошкова за састав тог одговора.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а битна повреда из одредбе члана 374. став 2. тачка 12. истог закона, на коју тужилац у ревизији указује, није разлог за изјављивање ревизије у смислу одредбе члана 407. став 1. тачке 2. и 3. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је засновао радни однос код туженог на радном месту „службеник ...“ у организационој целини „Индустријска безбедност“ почев од 22.10.2012. године. Анексом уговора о раду од 01.03.2022. године, промењен је основни уговор утолико што је запослени, почев од 01.03.2021. године, премештен на радно место „... и командир одељења у целини“, у Индустијској безбедности, уз опис послова тог радног места. Тужени је 21.06.2022. године, донео Програм решавања вишка запослених, у ком је навео да се послодавац, протеклих неколико година, суочава са значајним падом производње модела „Фијат 500 Л“, који је тренутно и једини модел који се производи у производном програму послодавца. Услед смањења тражње за моделом, послодавац је морао да организује пословање на начин да су запослени, већи део протеклих година, били на плаћеном одсуству услед прекида рада односно смањења обима рада до ког је дошло без кривице запосленог а због пандемије вируса „корона“ и оружаних сукоба на простору Украјине. Како би се превазишле препреке у производњи, најављена је производња новог модела и то електричних возила почев од 2024. године, па је тужени оценио да је трансформација производног погона за прелазак на производњу електричних аутомобила неопходна како би се осигурала будућност производње. Услед наведених економских, организационих и технолошких промена одређени послови су укинати, између осталог и послови које је тужилац обављао „... командира одељења“ у оквиру организационе целине „Индустријска безбедност“, а сви запослени на тој позицији су оглашени вишком. Тужени је имао 2013 запослених на неодређено време у моменту доношења Програма решавања вишка запослених, а престала је потреба за радом укупно 1541 запосленом на неодређено време. Репрезентативни синдикат је доставио своје мишљење о предлогу Програма решавања вишка запослених, дана 10.06.2022. године. Послодавац је анализирао могућност примене мера запошљавања лица која су утврђена као вишак и утврдио да постоји могућност запошљавања код другог послодавца у иностранству на одређено време, за које је потребна сагласност запослених. Запослени су 12.05.2022. године, обавештени о могућности да се пријаве за меру заснивања радног односа код послодавца у иностранству, до 20.06.2022. године, како би послодавац у Програму решавања вишка запослених, сагледао могућност примене ове мере и број запослених у односу на које ће иста бити примењена. Тужилац се није пријавио за ту меру. Тужени је у циљу организовања послова на начин који је најпогоднији за квалитетно и успешно обављање послова усвојио 21.06.2022. године, Правилник о организацији и систематизацији радних места, којим није систематизовано радно место „... командир одељења“ у организационој целини „Индустријска безбедност“. Тужиоцу је, побијаним решењем од 26.07.2022. године отказан уговор о раду са припадајућим анексима из разлога прописаних одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, јер услед технолошких, економских и

организационих промена утврђених Програмом је престала потреба за радом запосленог, а послодавац није у могућности да му обезбеди неку од мера из члана 155. став 1. тачка 5. Закона о раду, па је запосленом исплаћена отпремнина у износу од 834.559,92 динара. Новом систематизацијом код послодавца предвиђена су два радна места и то „руководилац индустријске ватрогасне јединице“ и „ватрогасац на централи“, за које тужилац не испуњава услове јер је за руководиоца индустријске ватрогасне јединице предвиђен VI – I степен стручне спреме, а врста стручне спреме „Струковни инжењер заштите од катастрофалних догађаја и пожара“, док је за радно место „ватрогасац на централи“, предвиђен IV степен стручне спреме – техничар заштите од пожара, по занимању инспектор заштите од пожара. Тужилац је по занимању ... са III степеном стручне спреме.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужиоца одбили, применом одредбе члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 са изменама и допунама) имајући у виду да је радно место на које је тужилац био распоређен укинута и да тужени није био у могућности да га распореди на неко друго одговарајуће радно место, а све због организационих, економских и технолошких промена код туженог због којих је поступак утврђивања вишка запослених спроведен у свему у смислу одредби чланова 153. – 155. истог закона.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла. На основу одредбе члана 158. став 1. истог закона, послодавац је дужан да, пре отказа уговора о раду у смислу члана 179. став 5. тачка 1. тог закона, запосленом исплати отпремнину у складу са овим чланом.

У конкретном случају, услед економских, организационих и технолошких промена код туженог, укинута је радно место на које је тужилац био распоређен тако што су сви запослени на тој позицији оглашени технолошким вишком, а новим Правилником о организацији и систематизацији радних места, није предвиђено радно место на које је послодавац имао могућност да тужиоца распореди на основу његове стручне спреме, па је тужиоцу отказан уговор о раду и исплаћена му је отпремнина. У поступку оцене законитости одлуке пословацу о престанку радног односа запосленом, суд цени да ли је послодавац спровео законом прописани поступак, уз поштовање права на заштиту запосленог коме престаје радни однос по том основу. Побито решење о отказу уговора о раду послодавац је донео у законито спроведеном поступку утврђивања вишка запослених, на основу донетог Програма у том смислу, имајући у виду да код туженог није постојало упражњено радно место на које је послодавац имао могућност да тужиоца распореди нити је он указао на постојање таквог радног места. При том, суд не може да цени целисходност Правилника о систематизацији радних места и разлоге због којих је неко радно место код послодавца укинута, у смислу оправданости одлуке о укидању радног места на које тужилац био распоређен.

Наводи ревизије тужиоца којима указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање су без утицаја на одлучивање имајући у виду да ревизија не може да се изјави због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, у смислу одредбе члана 407. став 2. Закона о парничном поступку, осим у случају из члана 403. став 2. тог закона, што овде није случај.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Имајући у виду да тужилац неосновано у ревизији указује на погрешну примену материјалног права, Врховни суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

Трошкови ангажовања пуномоћника, адвоката, за састав одговора на ревизију, туженом нису били потребни у смислу одредбе члана 154. Закона о парничном поступку.

На основу одредбе члана 165. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић